

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

A magyar párt és a magyarok

A Magyar Párt problémája megint politikai aktualitássá vált az erdélyi magyarság szemében. Problémának nevezzük a Magyar Párt ügyét, mert a párt mai összetétele, működése, hivatása és feladata még ma is annyi nyitott kérdést hagyott megoldatlanul, hogy a laikus közönség előtt joggal merülhetnek fel kételyek a magyar kisebbségi szervezkedésnek e formájával szemben. Az objektív kritikusok mindenestre elismerik, hogy a párt nagyon sok üdvös cselekedetet hajtott végre egyes magyar kisebbségi kategóriák érdekében. A falusi lakosság sorsán például nagyon sokat enyhített a párt beoltyása és talán előfordultak olyan esetek is, amikor a párt az országos politikai élet központjába került és ha nem is döntő, de lényeges szerepet töltött be.

Mindez azonban még nagyon messze van attól, hogy az erdélyi magyarság politikai, gazdasági és kulturális érdekeit kielégítse.

A Magyar Párt válsága önmagában véve is bizonyíték arra, hogy nem egységes, nem rendelkezik kellő energiával és tekintéllyel, hogy taktikája naiv, habozó és nincs meg az a politikai súly, amely őt az erdélyi magyarok mielőttinek tömegeihez képest joggal megilletné.

A magyar kisebbségi tömegek szempontjából nem is fontos az a politikai stratégia, amelyet a párt vezetősége követ.

A választások előtt megkötött paktum épen olyan kevéssé volt életkérdés, mint a mostani mozgalom, amely a paktum felbontását és az ellenzéki szerep elvállalását követeli.

A nép ezekről a sakkhúzásokról nem tud semmit és őszintén szólva nem is nagyon érdeklődik iránta. A magyar nép szempontjából csak egyetlen szempont a fontos: okvetlenül meg kell találni a szervezkedésnek azt a formáját, amely az összes magyarokat társadalmi osztály és valláskülönbőség nélkül egységes, tömör és hatalmas keretben foglalja össze.

Feltétlenül szükséges egy olyan szervezet megalkotása, amely teljesen függetleníteni tudja magát a világnézeti különbségektől, amely egyedül és kizárólag a kisebbségi érdekek hathatós megvédelmezésére törekszik. Nem lényeges ennek a szervezetnek az elnevezése és a vezetőség összetétele. De életbevágóan fontos, hogy min-

den más problémát kapcsoljunk ki ebből a szervezkedésből, amelyben a magyar munkás épen úgy megtalálja kisebbségi érdekeinek képviselőt, mint a volt földesúr, a városi polgár, vagy a falusi paraszt.

A cél adva van és mi nem hisszük, hogy olyan nehéz volna az eszközöket megtalálni,

mint ahogy ez mostanáig látszott.

Sajnáljuk, hogy a Magyar Párt újabb válsággal küzd és még mindig nem képes energiáját egységesen és kellő tekintéllyel érvényesíteni.

De ha már a helyzet adva van, azt szeretnénk, ha ezt a krízist a helyes irányban való új szervezkedésre használnák fel, amelyben az összes erdélyi magyarok megtalálnák elhelyezkedési lehetőségüket.

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik:

Az alsóház legutóbbi ülése ismét behatósan foglalkozott az orosz eseményekkel, a folytonos háborús készülődések nyugtalanító hirieivel.

Worthington Esrans hadügyminiszter kijelentette, hogy

Szovjet-Oroszország katonai hatóságai

a gázháborúra nagyobb előkészületet tesznek, mint bárhol a világon.

A hadügyminiszter nagy izgalom közepette jelentette be, hogy biztos értesülései szerint az utóbbi időben több mérge-

gázt előállító gyárat állítottak fel.

Megállapította bizalmas jelentések alapján, hogy Szovjet-Oroszország tényleges hadserege 650.000 emberből áll.

Miniszter bukta a lakástörvény?

A miniszterelnök is kilátásba helyezte a lakbértörvény egyévi meghosszabbítását

Tegnap több ezer ember részvételével népgyűlés volt Bukarestben, amelyen izgatott hangon kritizálták Cudalbu igazságügyminiszter törvénytervezetét.

A népgyűlés szónokai és a bukaresti lapok is megállapították, hogy

a lakbértörvény javaslatának magában a kormányban is sok ellenzője van.

Az Adeverul értesülése szerint Cudalbu igazságügyminiszter a kormánypárt dekrétumában aggodalmának adott kifejezést amiatt, hogy a lakástörvényjavaslata még mindig késik.

Averescu miniszterelnök kijelentette, hogy ha a lakástörvény tervezetével elkésznek,

akkor egyszakaszos törvényjavaslatot nyújtanak be, amely

egy évre meghosszabbítja a régi törvény érvényét.

A kormány küszöbön álló átalakításával kapcsolatban tud-

ni vélik, hogy Cudalbu részben a lakástörvény miatt vonul vissza. Utóda a bukaresti főpolgármester, Theodor Haniel lesz, aki lényeges módosításokat fog eszközölni a lakbértörvény-javaslaton.

A német kormány mindenben helyesli Stresemann genfi álláspontját

Berlinből jelentik:

Tegnap este Hindenburg bírói elnök részvételével nagy minisztertanácsot tartottak, melyen Stresemann jelentést tett genfi tárgyalásairól.

A jelentés körül beható vita fejlődött ki, amelynek során a kormány egyhangulag helye-

selte Stresemann állásfoglalását és különösen azt a jogi fel fogást, amelylyel Stresemann a német kérdéseket képviselte.

A lakbérleti törvényjavaslat, amely teljes szövegében vasárnap került nyilvánosságra, hallatlan izgalmat keltett különösen a főváros lakótársadalmában.

**Holnaptól ismét 3 órakor
jelenik meg a Nagyvárad Estilap**

Zenés Csokonai kulturmatiné

Vasárnap, március 20-án,
délután 6 órakor a Katholikus Körben

Műsor:

1. Csokonai költszetéről és megzenésített költeményéről bevezetőt mond Peredy György hírlapíró.
 2. Csokonai verseiből szaval Beness Ilona színművésznő.
 3. Csokonai dalok: „Földiekkel játszó...”, „Felfogadtam száz meg százszor...”, „Eredj Laurámhoz...”, „Ami fehér nyáriák alatt” éneklj Baranyay Jolán operaénekesnő.
 4. Csokonai: „Kinizsi nótája”, „Érzés hangjai” (a 18-ik századból) zongora-szóló: Mandel Ilonka zongoraművésznő.
 5. „Lehullott a rezgőnyárfa aranyszínű levele”, előadja a „Gutenberg Dalkör”, vezeti Laszcsik Ernő zenetanár.
 6. Erkel: Bánkbanból Melinda nagy áriája; Liszt: Loreley; Ady-Reinitz, Tarnay, Lavotta dalok, éneklj: Baranyay Jolán.
 7. Liszt: Cantique d'amour, zongorán játsza: Mandel Ilonka zongoraművésznő.
- Belépő-díj nincs, de a költségek fedezésére adományokat elfogad a rendezőség.

Vásznak, damasztárak kész paplanok beszerezhetők Ungár és Glück cégnél, Sas-passage.

Vadonat új komplett tele-háló-szoba bútor jutányosan eladó **Stern-bergenél** Bul. Reg. Ferdinand 14. 3028-2

Egy napon a barátja csodálkozva szólítja meg Tompát:
— Mi bajod van? Ma reggel nagyon rosszul nézel ki.
— Igazán? Nyolc óra hosszat valóban semmit se tudtam magamról. Teljesen elvesztettem az öntudatomat.
— Borzasztó. Mi történt veled?
— Aludtam.

Szenzációs eredmények a tüdővész elleni küzdelemben

Apró érdekességek az orvostudomány fejlődéséből

Az orvosi tudomány végső céljának kétségkívül a betegségek megelőzését kell tekinteni. A tuberkulózis bacillusainak felfedezése óta a tuberkulóziskutatás legjobbjai foglalkoztak a rettegett betegség védőoltásának nagyjelentőségű problémájával. Elégé ismeretes tény ismételnünk annak a megemlékezésével, hogy a tuberkulózis egyedül több embert pusztít el, mint a többi fertőző betegségek együttvéve. Az sem új dolog az olvasó előtt, hogy a városi lakosság 99 százaléka tuberkulózissal van fertőzve. Ez persze nem azt jelenti, hogy mindenki beteg is tuberkulózisban, mert a betegség kifejlődéséhez

a fertőzésen kívül más tényezők hozzájárulása

is szükséges. Hiszen a tuberkulotikus betegek környezetében sem mindenki betegszik meg, pedig mindenkinek a szervezetébe bejut az élő bacillus. Ezek az egészségesen maradtak tehát az élő bacillus által bizonyos védelemre (immunitas) tettek szert.

Moeller berlini tuberkulóziskutató ezt a megfigyelést akarta kiaknázni, amikor évek előtt kísérletképpen friss, életképes bacillussokat fecskendezett a saját bőrébe. Hiába óvta ettől a veszélyesnek tetsző kísérlettől Behring tanár, Koch Róbert világhírt utóda. Moeller tiszteletreméltó bátorsággal ment a maga útján. Utána Baumgarten végzett azonos oltási kísérleteket reménytelen állapotban lévő rákbetegeken, anélkül, hogy ezek közül egy is megkapta volna a tuberkulózist. Ez azt jelenti, hogy

a megbetegedéshez a bacilluson kívül még egy tényező jelenléte szükséges.

Mielőtt Moeller egészséges emberek oltásához fogott volna, először a tuberkulózissal szemben rendkívül érzékeny tengerimalacokon végzett kísérleteket. Ezek a kísérletek teljes eredménnyel jártak annyira, hogy végül a halálos adag ezerszerese sem pusztította el az állatot, sőt még betegséget sem hozott létre. E kísérletek közben kiderült, hogy az immunizáláshoz mindig egy idegen állat, illetve

idegen ember bacillusa szükséges: a saját bacillussal nem lehet immunitást elérni.

Az immunitás elérésére Moeller az állat bőrébe fecskendezett élő bacillussokat. Amint az egysejtű állatnak van finom védőburka, amely az állatot külső behatások ellen védi, az ember bőrében szintén

kétségkívül hatalmas védőerők lappanganak,

amelyek a belső szervek megbetegedését meg tudják gátolni. Moeller ezt a jelenséget használta ki módszere kidolgozásánál. Ő előtte mindenki előtt bacillussal kísérletezett, de minden eredmény nélkül. Ő bátor volt és elsősorban saját életét tette kockára, azután a tengerimalacokét és csak amikor ezek a veszélyes kísérletek jól ütöttek ki, kezdett oltani embereket. Állítása szerint ezek a kísérletek teljes eredménnyel jártak, amelyek alapján meg van győződve, hogy

a tuberkulózis ellen biztosan lehet bárkit immunizálni.

Immár évtizedek óta folyik a lázas kutatás, amely a tuberkulózis hatékony gyógyszerének felfedezésére irányul. Ugyszólván minden esztendő meghozta a maga tuberkulínját, vagy vaccínáját, anélkül, hogy az objektív megfigyelés vagy az elfogulatlan kritika azok hatásos voltáról meggyőződhetett volna. A sok balsiker irányította a kutatók figyelmét különböző vegyszerek alkalmazása felé.

Már Koch Róbertnek feltűnt, hogy a tuberkulózisbacillus tenyésztését a nehéz fémek meg tudják akasztani fejlődésükben. Erre a megfigyelésre alapították a további kísérleteket, amelyeket elsősorban és túlnyomóan dán klinikákon végeztek. Mollgaard

egy aranyóban vélte felfedezni azt az arcanumot, amelyik a tuberkulózisbacillust az emberi szervezetben el tudja pusztítani

anélkül, hogy magát a szervezetet a legkevésbé is megkárosítaná. A dán orvosok nagyrésze legnagyobb elragadtatással nyilatkozott az új

szeréről. Nem úgy a külföld, ahol az eredmények nagyon is fogyatékosak voltak.

A dolgoknak ebben a fázisában Linden grófnő egy részsóval kísérletezett, s az eredménnyel nagyon meg volt elégedve. Őt követte Ritter hamburgi belgyógyász, aki

számos súlyos és „legsúlyosabb” esetben próbálta ki

az új gyógymódot. E súlyos betegek egyrésze meggyógyult, akikről Ritter azt tartja, hogy e kezelés nélkül biztosan elpusztultak volna. Nagyon természetes, hogy ahol a tüdő nagyrésze elpusztult, ennek a kezelésnek sincs semmi értelme. A fémek csak a bacillust pusztítják el, a többi a szervezetet dolgoz.

Azok után a kitűnő eredmények után, amelyeket a bőrtuberkulózis kezelésénél Röntgen-sugárral el lehet érni, természetesen hamarosan a tüdőtuberkulózis Röntgen-kezelést is vizsgálódás tárgyává tették. Holten, a friedrichsheimi gyógyintézet főorvosa számol be ilyen irányú kísérleteiről, amelyeket 6 év alatt 353 betegen végeztek.

A Röntgennel kezelt betegek nagyrésze már el is hagyta a szanatoriumot,

ugyhogy állapotuk megismerése végett kérdőíveket kellett szétküldeni. A betegek részéről igazán nagy intelligenciára és az ügy helyes megértésére vall, hogy a kérdőívek majdnem kivétel nélkül megválaszolva visszaérkeztek. Bár a betegek nagyrésze átélte az infúzió gyötrelmeit, nagyrésztük a munkanélküliség folytán rosszul táplálkozott, mások munkában lévén, nagyon is túlerőltették magukat, a beérkezett válaszok szerint a Röntgennel kezelték

70 százaléka munkaképes lett és valóban dolgozott is. A kezelés csak egyetlenegy esetben értett véget.

A tengeri betegség gyógyszere

Nemcsak a tavasszal utiakéls kéjutazókat, hanem az óceánokra szálló kirándulókat is érdekelni fogja, mit tart az orvosi tudomány a tengeri betegségről. A tengeri betegség tulajdonképpen a hajó mozgása következtében a belső fülkékben (labyrinth) keletkezett egyensúlyzavar, amelynek észszerű kezelése ezek szerint nem nyomor, hanem a füldegek megnyugtató útján remélhető. Bruns tanár a következő módszert dolgozta ki a tengeri betegség megelőzésére. A hajóráadás előtt 1 és fél órával könnyű nem zsíros étkezés. A hajó középső részén fekvő székre kerülünk le, lehetőleg a hajó keresztirányában. A horizontvonalat nem szabad nézni. A gyógyszeres kezelés abban áll, hogy fél órával az utazás megkezdése előtt veronált kell bevenni. Őt óra múlva egy második adag, másnap reggel egy harmadik adag veronál végződik be. Bruns tanár ajánlását azonnal egészíthetők ki, hogy emely vagy hányás esetén valamely veronállal rokon szert lehet bór alá fecskendezni, amire a hajó orvos szívesen vállalkozik. Hajóorvos hiányában veronálkupokat vigyünk magunkkal.

Mozgószínházi műsorok:

Dorian filmszínház

Ma pontosan 5, 7 és 9 órakor
kettős sláger-műsor

Bohémvér

Harry Liedtke és Mady Christians
DORIAN-FILM.

Kutya élet

Charlie Chaplin

Rendes helyárak!

Jön!

Jön!

Práter Mizzi

Nitta Naldi és Igo Gy.

Heyman-szinkör

Ma utoljára 5, 7 és 9 órakor

Nevető tücsök

Lya Mara Harry Liedtke
filmje

Eredeti zene- és kóruskísérettel
Kedvezményes jegyek érvényesek

Holnap premier

Ne csali meg edes!

Főszereplő: Anita Berber

Jön!

Jön!

A Dunakerítő

Apolló mozgó

Ma, szerdán

Napkelet hercege

Modern mese a szerelemről és a férfihűségről. — Gyönyörű keleti felvételek 8 felv. A főszereplő: Claire Windsor, Bert Lytel

P. SONORE

teljesen új műsorral lép fel.

Jön: **Cobra**

Rudolph Valentino
leüvöltő filmje

A spiritizmus

Kovács Kandid előadása

A Katolikus Kör hatalmas nagyterme az utolsó helyig megtelt kedd este hallgatósággal Kovács Kandid premontrai rendfőnök előadásán, amelyen a legizgatottabb problémák egyikéről, a spiritizmusról tartott rendkívül érdekes előadást.

Az előadás érdekességét fokozta az a körülmény, hogy vetített képekkel tette azt szemléltetővé a kiváló előadó. Ismertette a különböző spiritizista elméleteket, a hallgatóság előtt felvonultatta a spiritizmus legkiválóbb kutatóit, néhány világhírű markáns produkcióit, majd rátért a médiumi rajzok, szellemírások, materializációk és szellemjelenések bemutatására. A bemutatás végső konklúziójaként megállapította, hogy a szellemfotográfiákat, amelyeknek előállítását trükkjeit élvezetes előadásban ismertette, a tudomány való realitásnak nem fogadja el. Csalás, öncsalódás, káprázat, hallucináció a spiritizmus alapjai, nem nyújtanak tényit a tudománynak.

A kiváló előadó bemutatta a spiritizista világgélfogás legkiválóbb képviselőit, ismertette tanításait és magyarázatukat a keresztény világnézet alapján. Megállapította, hogy a spiritizmus reakcióképpen jelentkezett a 19-ik század és a jelenkor materialista gélfogásával szemben. A spiritizista tények kutatását a tudomány körébe utalja. Előadása végén bibliai idézetekkel igazolja, hogy a kereszténység a tulvilággal való érintkezésben hisz és megköveteli a hitet és a spiritizmus ott válik el a hittől, amikor azt váltja, hogy a tulvilággal való érintkezés során az ember szellemeket idéz maga elé.

A mindvégig élvezetes előadásnak nagy sikere volt és a hallgatóság melegen ünnepelte a kiváló előadót.

Holnaptól ismét 3 órakor jelenik meg a Nagyváradi Estilap

Néhány hónap előtt a rövid téli napokra való tekintettel az Estilapot a déli órákban jelentettük meg.

A kényszerű szükség vett erre bennünket, mert egy vidéki város még meglehetősen fejletlen kolportázs-viszonyai mellett képtelenség volt a lapot a kellő időben eljuttatni a város minden, legtávolibb pontjára is.

A közönség megértő jóindulattal fogadta ezt a változtatást és a déli órákban is szívesen fogadta megszokott, ked-

venc lapját, a népszerű Estilap-ot és sosem érezte velünk méltatlankodását afelett, hogy a korábban lezárt lapban nem mindig követhettük az eseményeket.

A kényszerű változtatás oka most megszűnt: a sietve közeledő tavasz a késő esti órákig aranyos napsütésben fürdőt a város utcáit, most már megint el tud jutni napszállatig mindenhez az Estilap, ezért hát visszaállítjuk a régi rendet:

holnaptól ismét délután 3

órákor jelenik meg a Nagyváradi Estilap.

A régi megjelenési idő egyben azt is jelenti, hogy három teljes órával tovább lehetünk éber figyelmezői és hűséges hírmondói az eseményeknek, bukaresti, budapesti és bécsi tudósaink egész délután fél 3 óráig közölhetik legfrissebb értesüléseiket, a tőzsde híreit stb stb.

Kérjük a szíves olvasót: várja ezentúl is türelemmel és régi ragaszkodó szeretettel a 3 órákor megjelenő Estilap-ot.

Interju egy 192 és fél kilós emberrel, aki keveset eszik, többet beszél és vederszámra issza a vizet

Ezer ember közül legalább kilencszázkilencvenkilenc irigyl az újságíró, aki ingyen járhat színházba, moziba, nem kell belépődíjat fizetnie sehol. Csak az az egy, az ezredik — maga az újságíró — érzi és tudja, hogy ára van mindennek és nem is clyan irigyléseméltó élet az övé. Igen gyakran komoly feladatokkal kell megküzdnie és most, hogy már tulvagyonos rajta — interju a 192 és fél kilós emberrel — bizony be kell vallanom, hogy annyira megviselt, hogy órák után is törölgetni voltam kénytelen verejtékező homlokomat...

Különb is olyan váratlanul csapott le rám ez az eleven, mozgó, monstroszus csoda, hogy nálamnál még erősebb idegzetű embert is kemény próbára tett volna.

Kertész, a Rimanóczy-fürdő derék kabinosa — persze csak utólag jöttem rá, hogy miért — gyanus mosolygás közben nyitotta ki az egyik fiúját. Pár perc múlva már vígan rohantam le a szőnyeggel borított lépcsőkhöz, de amint a nagy bazinba vezető ajtót benyitottam, csepp hízta, hogy meg nem dermedtem a rémülettől. Első pillanatban nem is tudtam, hogy mi az, csupán annyit láttam, hogy a bazin közepén valami hihetetlenül hatalmas tömeg fekszik mozdulatlanul, kiszorítva maga alól minden vízmennyiséget és a fürdeni szándékozó emberek kint a bazin pereméről, egyszóval a szárazról nézik, bámulják a csodát...

Az első pillanat meglepettségén hamarosan tustem és leszámolva minden várható következménnyel, közelebb merészkedtem. És akkor láttam — teremő Isten — ez a csoda nem is csoda, ez a nagy tömeg, amely alig hogy kényelmesen elhelyezkedhetett a harminc ember számára megépített bazinban, szintén husból és vérből való és tekintetéből — amelyet hősies és fárasztó kutatás után végre sikerült a huszómegeben felfedeznem — biztató, bátorító jószág tükröződött felem. Még egy perc és az én ötvennéhány kilométerrel ott ültem már egész a közelében egy embernek, aki 192 és fél kilós és aki várja a kérdéseimet.

... Nyugodtsága újból zavarba hozott és ijedelmem ezerszeresen nőtt, amikor egyik karját felemeltem, hogy tenyerével a homlokát letörölje. Mintha magamat láttam

volna abban a pillanatban ott a levegőben, körülbelül velem egy sulyu lehet a félkarja. Most már láttam, éreztem, tudtam, hogy nincs menekvés. Lesz, ahogy lesz... megkockáztattam az első kérdést.

— A nevemre ne legyen kíváncsi — válaszolta szinte lányosan gyöngéd hangon — az a jelen szituációk között úgy gondolom, amugy sem fontos.

— Negyvenöt éves, nős, család, nagykárolyi földbirtokos vagyok — és ami magát valószínűleg még ennél is jobban érdekli — tíz perccel előbb — ha a fürdő mérlege nem csal — 192 és fél kiló voltam.

Még jó, hogy a ceruzám nem volt kéznél — mert amilyen flejmatikusán tette ezt a közel két mázsás kijelentést — holtbiztos vagyok, hogy jegyzetemmel együtt rögtön a vízbe ejtettem volna.

— Hogy hogy lehetek ilyen nehéz — azt kérdezi — őszintén szólva magam sem tudom. Tavaly még csak 178 kiló voltam és (mintha egy percre jóleső érzéssel emlékeznék vissza) alig öt évvel ezelőtt, csak 140 voltam.

Amint így magamban tündöttem ezen a csak szócskán, az egyik fürdőmester egy kancsó vizet nyújtott két mázsás szomszédomnak, amelynek tartalma egy szempillantás alatt csuszott le a torkán.

— Félóra múlva adhatja a másikat — szölt utána a fürdőmesternek, majd mintha szemeimből olvasná a következő kérdést, bárátságosan így folytatja:

— Enni alig eszem valamit, de inni aztán — mindig csak vizet — hogy találó legyen a hasonlat: vederszámra isszom. A pohár az ismeretlen valami előtt. Meg se kottyanna nekem. Egy csöpp a tengerben.

Közérzete, munkakedve, általában a napi elfoglaltsága, kielégítő, jó, tud-e dolgozni — kockáztatjuk meg a kérdést.

— Télen kitűnően érzem magamat és a gazdaságban is többet dolgozom, nyáron persze kevésbé izlik a munka és különösen a hűvös oldalt kedvelem. Még ezer szerencse, hogy van valami kis vagyonom és megengedhetem magamnak azt a passziót, hogy akkor dolgozom, ha kedvem tartja.

— A családom istennek hála, miattam nem szenved hiányt semmiben. Gyermekeim szépek és egészségesek. Amikor megköszöl-

tem, különben is csaknem feleannyi voltam, mint ma.

Itt újból megszakadt egy percre a társalgás — mert a fürdőmester az újabb adag vízmennyiséggel jelentkezett — amely hasonló könynyedséggel tünt el szomszédom gyomrában.

— Hogy próbáltam-e valamit elene tenni — naiv kérdés — hát persze. Voltam már mindenütt. A leghíresebb tanárok vizsgáltak meg, jó drága pénzért. Kaptam gyógyszert, tartottam fogókurát és amint az eredmény igazolja: híztam és még ha sejtelnem nem csal, hízni fogok tovább. Azt remélem, hogy kerek kétszáz kilónál — hogy divatos szóval fejezzem ki magam — stabilizálódok és aztán majd lesz valahogy...

Az interju, akár tetszett, akár nem végetért, mert ismerőseim közül, legalább is sulyban, a legnehezebb talpraállt és a kemény betekcokkákon — amelyek isten ugyse lépteinek sulya alatt elmozdultak a helyükről — megindult a pihenő felé, ahol két pamlagot teltak egymás mellé, hogy ez az óriás ledülhessen egy kicsit...

Berkes József.

MUNKÁSHIREK

Építő-munkások szerdán, 16-án este 7 órai kezdettel taggyűlést tartanak, minden munkás ott legyen.

Vas-munkások csütörtökön, 17-én este 7 órai kezdettel taggyűlést tartanak. A napirend fontosságára való tekintettel minden munkás pontos megjelenését kéri a Vezetőség.

Pincér-munkások csütörtökön, 17-én éjjel, péntekre virradóra 2 órai kezdettel taggyűlést tartanak a Munkás-Ott-honban. Kötelessége minden pincér-munkásnak feltétlenül megjelenni, tekintettel arra, hogy a taggyűlésen a központ kiküldöttje is részt vesz.

Fa-munkások szombaton este 7 órai kezdettel tartják taggyűlésüket.

Kéményseprő munkások szombaton este 7 órai kezdettel taggyűlést tartanak, minden kéményseprő megjelenése kötelező.

E. Faber, New-York
„Van Dyke”
ironja és gummija
világmárka!!
Romániai vezérképvislet
és lerakat:
SOMOGYI ÁKOS, ORADEA
Aradului 27.

Új üzlet! 2764
Menjen Kleinhoz

cipőt és kalapot vásárolni!

Árjegyzék:

Női félcipők	—	420	leltől
Női színes félcipők	—	500	"
Női szürke és pezsgőszínű divatcipők	—	750	"
Férfi cipők	—	560	"
Férfi színes cipők	—	680	"
Férfi színes divatcipők	—	800	"
Férfi ka apok	—	300	"
Férfi divatkalapok	—	375	"
Női átmeneti selyemkalapok	300		"

Kérjük i. tisztelt vevőközönségünket, hogy dusan felszerelt raktárunkat vételekteleztség nélkül tekintse meg

Klein Simon

cipő- és kalapüzletei
Reg Ferdinand (Rákóczi)-ut 3. és 10

MOZI

Kettős műsor látható ma szerdán a Dorian-Filmszínházban. Színpadra kerül a „Bohém-vér” című 8 felvonásos Dorian-film, amelynek a főszerepeit Harry Liedtke és Mady Christians alakítják. Ezen kívül látható még a Charlie Chaplin által írt, rendezett és eljátszott „Kutya élet” című mulatságos komédia. Az előadások a műsor rendkívüli hosszúságára való tekintettel pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Rendes helyárak! — Jön: „Práter Mizzi”, Nitta Naldi és Igo Sym.

A Napkelet hercege a címe az Apolló mozgó legújabb műsoron levő slágerfilmjének. A film cselekménye legnagyobb részben a Keleten játszódik le, szebbnél-szebb jeleneteit, tájképeit festi meg a szemlélő részére, s erős, gyorsan pergő cselekményével a legszebb hatást sikerül kivívnia. Bert Lyttel és Claire Windsor játsszák a főszerepeket művésziessé, tökéletesen.

Neyman szinkör

Szerda: Nevető Tücsök. Utóljára!
Csütörtök: Ne csajj meg édes!
Péntek: Ne csajj meg édes!
Szombat: Dunakeringő 3, 5, 7 és 9 órakor.
Vasárnap délelőtt: Matiné.
Vasárnap délután 3, 5, 7, 9 órakor: Dunakeringő.

Eredeti angol férfi kabátzövelek Ungár és Glück cégnél, Sas-passage

Angol-szővet raktár

Urakat izléssel és elegánsan öltöztet

Hackmayer

angol szabó-cég

Avram Iancu (Kossuth)-u. 2.

Szolid árak

Máris közludatba ment, hogy

Spitzer és Weinberger

tavaszi

divat-ujdonságai
utólérhetetlenek.

Különleges selymek és szövetek ruhákra és complekra. Gyönyörű választék, olcsó, szolid árak!

3496

A kés

Írta: Molnár Ferenc

Egy zeneszerző tiszteletére rendezett vacsorán szemben ültem a híres sebészrel, aki a háború előtti Magyarországon egyik legérdekesebb orvosa volt és aki azóta már eltávozott istenhez. A professzor magányos ember volt, a hivatásának élt, ezenkívül csak egy olyan dolog érdekelt, ami kívül esett a mesterségén: a zene. Ezt sokszor tapasztaltam sebészeknél. Nem tudom, törvény-e az, hogy a sebészek vonzódnak a zenéhez, vagy csupán tradíció a nagy Billroth óta. Elég az hozzá, hogy egy zeneszerző tiszteletére adott vacsora volt egyike ama ritka alkalmaknak, mikor a híres operatőrt frakkban, terített asztalnál, társaságban lehetett látni.

Az ilyen vacsorákon, mint mindnyájan tudjuk, közös menü van. Az ember vagy megeszi, vagy ott hagyja. Meglepetve láttam, hogy a professzor nem e közül a két lehetőség közül választ, hanem más ételeket kap, mint mi, többiek. Csupa puha ételt evett: főtt halat, gombát, tojást, tortát. Láttam, hogy rendelés nélkül hozták neki a külön tálakat, tehát már előre in tézkedhetett, hogy külön ételt kapjon. Nem sokat törődtem a dologgal, azt hittem, valami diétát tart. De evés közben, miután többször mosolyogva nézett rám, egyszerre csak szóvá tette ezt.

— Észreveszi, — kérdezte — hogy miket eszem én?

— Látom, — feleltem. — Valami diétás kosztot.

Olyan hangon kérdezett, mintha vizsgáztam volna előtte az egyetemen:

— Nos és mit vesz észre? Mi hiányzik a vacsorából?

— Úgy látom, a hus.

— Nem, — mondta. Gondolkozik egy kicsit. Mi hiányzik a vacsorából?

— És mindjárt felelt is a kérdésre: — A kés.

Valóban, most vettem csak észre, hogy miután szilárd ételeket nem evett, nem használt kést az evéshez. Villával és kanállal intézett el mindent.

— Ez azóta van, — mondta — mióta egyszer egy grófné elájult miattam az asztalnál. Ritkán eszem társaságban, ugyyszólván soha. De egyszer kénytelen voltam elfogadni egy páciensemnek, egy volt miniszternek a meghívását. A grófné szemben ült velem az asztalnál, úgy, ahogy most ön. És csirkét szolgáltak fel. Én rendesen ettem, ahogy szoktam. Úgy, ahogy gyermekkoromban az anyám tanított csirkét enni. Legalább én azt hittem, hogy úgy eszem. Később aztán, miután a grófnét eszméletre térítettük, kitért, hogy én csak hiszem, hogy úgy eszem, mint a többi jómodoru ember. A grófné elmondta, hogy már akkor ideges lett, mikor a kezembe vettem a kést. Ezt meg tudom érteni. Én nem veszem észre, de mások azt mondják, hogy ez meglátszik azon a módon, ahogy az asztalnál a kést fogom. A grófné azt mondta, hogy úgy vágtam a csirkét, ahogy emberek érzékeny kis testrészeit szoktam vágni. Azt mondta, ő szereti nézni a vacsorákon az embereket, akik szépen esznek. Különösen nehéz feladat csirkét, galambot, foglyot, könnyű kézzel és esztétikailag szépen enni. De az a precízió, az a villámgyors biztonság, amivel én a csirkét az izléteimnél szét-

vágtam, az a biztos metszés, amivel az izmokat a finom kis csontokról lefejtettem, borzalmasan hatott rá. Nem tudta elvenni a szemét a kezemről, folyton arra gondolt, hogy én emberek metélésével nyertem ezt a hallatlan könnyedséget, amivel most egy sült madárral szemben bróliroztam. Nem is tudta tovább nézni ezt a műveletet, csak addig, amíg az első falatot a villára nem szurtam és a számba nem vettem. Akkor elszáppadt, hátradőlt a széken és elájult. Most jön azonban a szubjektív része a dolognak. Évtizedekig nem gondtam evés közben arra, hogy kés van a kezemben. Ez után az eset után sokáig zavart ékezeseknél ez a gondolat. Vén fejjel nekiálltam és megpróbáltam pontosan visszaemlékezni arra, hogy anyám tanítása szerint hogyan kell fogni a kést, mikor húst eszik az ember. De megvallom, most már nem tudom pontosan. Mikor orvosnövendékek vizsgáznak nálam, az első érdeklődésem mindig az, hogy hogyan fogja a jelölt a kést. Sebészeknél igen sokra lehet következtetni már abban a pillanatban, amikor a kést a kezükbe veszik. És az emberek vágására szolgáló kés különleges fogási szabályai, úgy látom, most már véglegesen megzavarták a jónevelést, amit otthon kaptam. Ha magam eszem, vagy kollégákkal, nem jördöm ezzel, de ha nagy ritkán, mint ma is, társaságba kerülök, olyan ételeket eszem, amelyekhez nem kell kés. Folyton arra gondolok, hogy mások mi mindent gondolnak, mikor kést látnak a kezemben. Innen a főtt hal és a rántotta.

Azután analógiákat kerestünk erre más foglalkozásoknál. Amiket találtunk, azok közt nem a legérdekesebb az, hogy milyen félelmes lehet az olyan pillanat, mikor a nagy filozófus ugyanazt az agyvelejét, amellyel az emberiség és a kozmosz összefüggését kutatja, a feleségével való veszekedésre használja. Azt hiszem a grófné ennek láttára is elájulna.

Brillians ékszerek

alkalmi vétele és eladása

Urán Nic. Iorga (volt Zöldfa)-utca 8.

Lakások és szőnyegek

rendszeres pormentesítés és molymentesítését jutányos havi díjért felelősség mellett végzi a

„CYKLON”

poroszívóvállalat (Kovács mérnök)

Alexandri (Teleki)-u. 2. Tel. 10. 25.

BÁRÁNY ÉTTERME

Sirada Episcopul Pavel 21.

Színház

Heti műsor

Csütörtök este 8 órakor: Cirkuszhercegnő. Mérsékelt helyárakkal.

Péntek este 8 órakor: Uraim csak egymásután.

Szombat délután fél 4-kor: Völégényhajsza. Mérsékelt helyárak.

Szombat este: Román előadás. Vasárnap délután fél 3-kor: Muzsikusz Ferkó, mérsékelt helyárak.

Vasárnap délután fél 6-kor: Noszthy fiu esete Tóth Marival. Mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este fél 9-kor: Asz szonykám, operett bemutató.

Felhívás a t. bérlelőkhöz. A színház igazgatósága felkéri a t. bérlelő közönséget, hogy a már esedékessé vált bérleti összegeket a színház titkári hivatalában délelőtt 10—11-ig és délután 4—6 óráig befizetni szíveskedjenek.

A mai repriz. Nagy érdeklődéssel várja a színházi közönség a Névtelen asszony című aramának ma esti reprizét. A kitűnő előadást Kovács Imre rendezte, aki egyúttal a darab egyik főszerepét játssza. Kitűnő alakítást nyújtanak ebben a darabban H. Körösi Juci, Szendrői Józsa, T. Póty Janka, Horváth László, Gaál Piri, Tóth Elek, Tompos, Stoll és Kornai. A Névtelen asszony C. Barabásban megy.

A Cirkuszhercegnő. Kálmán Imre diadalmas sikerű operettjét hozza színpadra csütörtökön este tízenhatodszor társulatunk operett együttese a leggondosabb előkészítésben, bérletszünetben, kedvezményes helyárak mellett.

Uraim csak egymásután. Még mindig élénk érdeklődés kíséri ennek az izig-vérig francia bohózatnak az előadását, amelyet pénteken este negyedszer játsszik társulatunk olyan beállításban, amely felülmúlhatatlan élvezetet nyújt a vidám bohózat minden szerepében.

Völégényhajsza, a kitűnő Szabados operett szombaton délután fél 4 órai kezdettel mérsékelt helyárakkal kerül színpadra.

Muzsikusz Ferkó vasárnap délután az eredeti szereposztásban megy, mérsékelt helyárakkal.

Aki a fegyházban találta meg a boldogságát

Egy halálra ítélt csavargó csodálatos kálváriája

Londonból viratozzák: Az elmúlt napokban egy öreg, elzüllyedt, rossz külsejű ember jelentkezett a breamoori Criminal Lunatic Asylum nevű fegyházba és felvételét kérte. Elmondotta, hogy ezelőtt harminckilenc évvel megszökött ebből a börtönből,

most azonban visszatér ide, mert egy barátja meg akarja ölni és a halál elől keres menedéket.

A kihallgatás során kiderült, hogy a gyanús külsejű öreg ember ezelőtt negyvennégy évvel feltékenységből

meggyilkolta feleségét.

Akkor még nagyon jómodu ember volt. Szencziósi tárgyalás után halálra ítélték, de Viktória királynő megkegyelmezte neki és életfogytiglani fegyházra változtatták át a büntetését. Így került Breadmoorba, a fegyházba. Hosszu ideig szenvedett itt, majd bámulatra méltó türelemmel sikerült neki egy álkulcsot összekalapálni és öt év után megszökött a fegyházból.

Most életének legnyomoruságosabb korszaka következett.

Nem mert soha többé visszatérni régi kastélyába

és vagyonát visszakövetelni. Rövid ideig a fegyház közelében húzódott meg és itt várta be, míg az üldözés első izgalmi elmúltak. Akkor Anglia keleti partjaira vándorolt. Kikötő munkát vállalt, amikor egyszer a rendőrség rajta ütött és el akarta fogni. A szerencsétlen ember a csatornába ugrott és innen észrevétlenül sikerült a hajó szentes kamrájába bejutni. Ezzel a hajóval átkelt a csatornán és gyalogszerrel Párisba vándorolt.

Párisban tengerész lett és évtizedeken át számtalan utat tett meg az Océánon.

Majdnem az egész világot behajózta,

azonban a tenger kellő közepén sem érezte magát egy pillanatig sem biztonságban. Mindég az volt az érzése, hogy a rendőrség leleplezi és visszaviszik a fegyházba. Ez a bizonytalanság idejét teljesen tönkre tette. Annyira nyomorultnak érezte magát, hogy szinte már visszavágyott a fegyházba, ahol legalább a lelki nyugalmat megtalálja. De azért a menekülési hajlam mindig erőt vett rajta és sohasem volt elég energiája ahhoz, hogy önként jelentkezzenek.

A lelki izgalmak hatása alatt teljesen megtört, testileg is legyengült és munkaképtelenné vált. Megborzadt attól a gondolatától, hogy egyedül kell meghalnia.

Közönséges csavargó lett belőle,

ok és cél nélkül évekig járta az országutakat. Néha annyira vágyott már a börtön után, hogy mint csavargó, önként adta magát rendőrkeze. Természetesen nagy bünről mindig haligatott, de csavargásért mégis éveket töltött a világ legkülönbözőbb börtöneiben. Kijelentette, hogy

akkor érezte legjobban magát, amikor be volt csukva

és nem kellett már attól tartania, hogy elfogják.

Legutóbb egy barátjával a londoni kü városokban koldulásból tengette étét. Gyakran elmerészlekedett régi kastélyához, London

egyik legelőkelőbb városnegyedébe, de soha sem volt annyi merészsége, hogy a küszöböt átlépje, még koldulni sem mert a kastély lakóitól. Az elmúlt napokban szörnyű izgalom érte. Barátjával együtt épen a kastély előtt ácsorgott, amikor a palota kapuja előtt egy auto állott meg és egy fiatal nő szállott ki belőle. A szerencsétlen ember egy pillantást vetett a hölgyre, a szívéhez kapott és összerogyott.

Amikor eszméletre tért, nem tudott ellenállani a kísértésnek és barátja előtt kitérta a szívet. Elmondotta az egész történetét és hozzá tette, hogy

az a fiatal nő annyira hasonlított feleségéhez, akit ő meggyilkolt, hogy az csak az ő unokája lehetett.

A tragédia bekövetkezése alkalomával ugyanis egy tizenhét éves leányuk maradt, aki az egész vagyont örökölte és aki egy jómodu bankárhoz ment később férjhez. Kétségtelen, hogy ez a nő ennek a gyermekének leánya volt.

A csavargó barátja ettől a pillanattól kezdve a szó szoros értelmében zsarolni kezdte a szerencsétlen öregembert. Arra akarta kényszeríteni, hogy leplezze le magát a családja előtt, csikarjon ki tőlük pénzt és ossza meg vele. Amikor ezt nem akarta megtenni, a csavargó azzal fenyegette, hogy feljelenti.

Legutóbb heves jelenet játszódott le közöttük és a barátja késő támadt rá. Az öregember futva menekült el előle és menekülés közben elhatározta, hogy véget

vett szenvedéseinek. Előbb öngyilkosságra gondolt, de aztán mégis jobbnak látta a fegyházba menni és magát önként feljelenteni.

Az igazi szenzáció azonban most következett be. A fegyházigazgatóság megállapította, hogy a szerencsétlen ember elbeszélése szóról szóra igaz, de mint hogy kiszabadulása óta már több, mint harminc év telt el büntetése elévült és az angol büntetőjog szerint többé nem büntethető. Ellenben a magánjog szerint egyedül neki van igénye a családi vagyoni, mert minthogy nem halt meg utána nem örökölhettek.

A sokat szenvedett öregember nem követelte vissza vagyonát. Beköltözött ugyan a családi kastélyba, ahol természetesen a legjobb elbánásban részesítették és élete alkonyán, hosszú szenvedések után nyugodt és megelégedett családi körben új és szebb életet kezdett meg.

BIHARMEGYE PARLAMENTJE

A falusi szegény nép bajait panaszolták a megyegyűlés tegnap esti szónokai

Kotzó Jenő dr a közmunkák terén fennálló visszasságokról
Lazar Aurél egyórási beszéde

Biharvármegye parlamentje tegnap délelőtt kezdte meg a tavaszi közgyűlését. Az ülés szenzációja volt Jacob József prefektus megnyitó beszéde. Valóságos közigazgatási értekezés volt ez a hatalmas, tömör beszéd, amely tudományos értekezésnek is megiegeit volna a közigazgatási szaktudósok körében. Az öröndetes az, hogy a prefektus beszédének praktikus hatása is volt. Az ő szaktudásának köszönhető, hogy a vármegye közigazgatása öröndetes és nagyszerű fejlődésnek indult és ma már példaképül szolgálhat az egész országban. A közigazgatás fő alapelveit a gyakorlatban már is megvalósította Jacob József prefektus, aki e téren ma kétségtelenül Románia egyik legnagyobb tekintélye.

A megyei tanács tegnap esti ülésén, miután Chisiu Jenő dr ismertette a költségvetés egyes téleit, az elnök Andrú Szécsér dr kimondot a hogy megkezdik a költségvetés általános vitáját.

Mindent legyőz a szerelem...

— Az Estilap új regénye —

Az egész város közönsége fokozott érdeklődéssel várja az Estilap új, nagy regényét, amelynek címe: *Mindent legyőz a szerelem*...

Az új regény első két fejezetében, amelyet füzet-alakban ingyen osztottunk ki, már élénken indul meg a cselekmény, egy talált gyermek megható élet-története.

Elsőnek

Lazar Aurél dr

jelentkezett hozzászólásra.

Több mint egy órán át tartó kritikái expozíciójának elején kijelentette Lazar Aurél dr, hogy a megye nagy terheket ró a polgárságra. Mindenesetre — úgy mond — ez az első buzdítás, mely az új törvény alapján, tehát tapasztalat nélkül — készült és, ha évközben kiderülne, hogy túlterhes a végrehajtása, akkor az állandó választmányra vár a feladat, hogy

a körülményekhez képest módosításokat eszközöljön.

Ő (Lazar dr) a maga részéről egy konkrét kérést terjeszt elő: az élelesi járásbírósi helyisége igen rossz állapotban van s az állam, amelynek kötelessége volna az épületnek gondját viselni, nem tördik vele. Épen ezért a megye vegyen fel megfelelő összeget a célra a költségvetésbe.

Majd az egyes bizottsági jelentések bírálatára tér át Lazar Aurél dr. A közegészségügyi bizottság jelentéséből kiolvasta a megye szomorú közegészségügyi helyzetét.

— Testileg-lelkileg egészséges népre volna szükségünk — mondotta Lazar Aurél dr — mert e nélkül hiába minden szép elmélet. Nem elég az, ha az orvosok — különben dicsegetes — propagandát

csinálnak a falvakon; va. óságos eredmények keletnek. Amennyiben a költségvetés keretei nem elegendők erre a célra, akkor tágitani kell azokat, mert erre a célra sohasem lehet eleget költeni.

Kéri ezután Lazar dr, hogy a román négyvet számára is vegyenek fel megfelelő támogatást.

Megemlíti aztán Lazar Aurél dr azt a visszasságot, ami a határmenti községek legelői körül fennáll. A vámtörvény ugyanis lehetlenné teszi a határ közelében levő falvak lakossága számára, hogy jószágát legeltesse.

Elmondja Lazar Aurél dr az Atyás-pusztán legeltető parasztnép örökös bajait a vámközegekkel akik a legneveségebb ürügyekkel állandóan a csempészés vádját akarják rástúni a legeltető gazdákra. A prefektusnak és a megyei tanácsnak az intervencióját kéri:

hassanak oda, hogy a vámtörvényt addig is, amíg módosítják, legalább emberségesen hajtsák végre.

Majd a megye három községe tanácsának felosztását teszi szóvá Lazar Aurél dr, azután az utakról beszél. Úgy találja, hogy az utak fenntartásának terhei inkább a szegény népre nehezednek. Al-talában hangsúlyozza Lazar Aurél dr, hogy

a megyei falvainak civilizált külsőt kell adni.

Különösen kiemeli a kultura terjesztésének fontosságát. Attér ezután az agrárkérdésre.

— Hallatlan visszaélések történnek ma is — úgy mond — az úgynevezett állami tartalékokkal.

Végül Jacob prefektushoz intézi szavait Lazar dr, kijelentve, hogy számít erkölcsi támogatására minden munkában, amit Biharban végeznek. Reméli, hogy az elméletekből — tény és Biharból modern megye lesz.

Radu Jakab dr

g. kath. kanonok a közegészség-

ügyi bizottság jelentését dícséretes munkának mondja.

Major György g. kath. főesperes

elismeréssel szól Jacob prefektusnak és a megyei állandó választmánynak a működéséről.

A megyei tanácsnak kötelessége — ugymond — gondoskodni arról, hogy

Biharból eltűnjék az analfabetizmus.

Javasolja, hogy minden községi tanácsnak egy-egy tagja csakis azaz foglalkozzék, hogy az iskola-köteleseket ellenőrizi.

Sürgöti az agrárreform végrehajtását és végül segítséget kér a váradi tanítóképzőnek.

Dr Kotzó Jenő beszéde.

Ezután Kotzó Jenő dr. kamarai képviselő magyar nyelven szólt hozzá a felyetett kérdéshez. Kifogásolja az egyes jelentések hiányosságát.

— A közmunkaügyi bizottság jelentéséből — ugymond, — nem állapíthattam meg egészen precízen azt,

vajon az elmúlt év közmunkateljesítménye megfelelt-e a törvényes követeleményeknek és nem voltak-e a lakosok túlzott mértékben igénybe véve, esetleg egyesek nem vonták-e ki magukat a közmunka alól?

Tudom, hogy vannak olyan vidékek, amelyeken

a közmunka-kötelezettség a törvényes maximumot meghaladja

s a megyei lakosságot mindenféle utak kiépítésére veszik igénybe. Tudok olyan eseteket, amikor a községi lakosság nagyrészt elvitték saját munkájából azért, hogy

egyik-másik hatósági közeg számára — kaszáljon.

Kérem a prefektus urat, hogy megfelelő erélyvel és szigorral méltóztassék erre a körülményre felhívni az alárendelt hatóságok figyelmét, hadd szűnjék meg az a nagy igazságtalanság, ami ezen a téren van és ami, ha ez megszűnik, akkor a nép zúgolódása is elnémul.

Elmondja még Kotzó Jenő dr., hogy vannak rendes emberek, akik szívesen teljesítik a közmunkát, de vannak, akik a közmunka elől beszöknék a városba és itt vannak, amíg a közmunka tart. Különösen sérelmes az, hogy az állami építkezésekhez is közmunkát vesznek igénybe; továbbá, hogy a közmunka váltságát túl magas összegben állapítják meg.

Szóvá teszi Kotzó dr. a kisa-játítás igazságtalanságait. Így a szalárdi járás egyik községében 160 jogosult közül mindössze 30-nak akarnak adni földet. Figyelmébe ajánlja felszólaló a prefektusnak, hogy

sok helyen a házhelykéresek máig sem intézték

el, úgy, hogy nem tudnak építkezni.

Kéri a hegyközülaki alapítványi földművesiskola felállítását. A megye gazdasági szempontjából elsőrangú fontosságú kérdésnek tartja a szőlőtermelést, amely ma teljesen a tönk szélén áll, ezért fontos, hogy panaszszót hallassanak. A megyének kell kezébe venni a szőlőtermelés fellendítésére irányuló kezdeményezést. — Megemlékezik Kotzó dr. is a határon való letelepítés bajairól, majd elpanaszolja, milyen rossz állapotban vannak az utak az Érméleken. Az iskolaépítésekéről megjegyzi, hogy azok már legnagyobbbrészt készen vannak. Azonban itt fennáll az a súlyos

A prefektus válaszol az elhangzott felszólalásokra.

A megyegyűlés ma délelőtt folytatta ülését. Napirenden szerepelt a költségvetés felletti vita.

Jacob József prefektus válaszolt előbb az egyes felszólalásokra és különösen részletesen reflektált Lazar Aurél dr. tegnapi beszédére is.

visszasság, hogy míg a törvény szerint az építési költségeket az érdekeltek csak öt év alatt kell, hogy lefizessék, addig

a megye tanügyi hatóságai még az építés folyamán követelik és roppant ki-méletlenül be is hajtják az egész összeget.

Pedig számos hely van, ahol a lakosságnak sem földje, sem más vagyona és így ezeknek a követelményeknek nem tud eleget tenni. Felhívja erre Jacob prefektus figyelmét. A költségvetést, mivel az reális alapra van fektetve, általánosságban elfogadja.

Ezután Andru dr. elnök a tanácskozást ma délelőttre halasztja.

Mi újság?

Volgahajós

Legnagyobb orosz film

* A városi állandó választmány ülése. Nagyvárad városi állandó választmánya ma délután ülést tart, amelyen a költségvetés egyes módosított tételei kerülnek napirendre. Ez az ülés már a tanács közgyűlését készíti elő, amelyet a legközelebbi napokban hívnak össze.

* Előléptetések a váradi postán. A váradi második postahivatalnál több szorgalmas régi altisztet részesítettek előléptetésben. Eszerint Mihucz József, Puskás Gábor és Kiss Imre I. osztályu konduktorok lettek, míg Ardelean Demeter III. osztályu konduktorra lépett elő. Ugyancsak előléptetésben részesült Kiss József is.

* Orvosi hír. Dr. Lichtenegger nőorvos, operateur rendeléseit ismét megkezdte, Str. Printul Carol 7.

* Dr. Moskovits József lemondott az adókievítő bizottsági delegálásról. Tudvalevő, hogy a városi polgárságnak az adókievítő bizottságban való képviselésével tizenöt nagyvárad polgárt bíztak meg, köztük dr. Moskovits Józsefet is. Dr. Moskovits József tegnap sürgős beadványt intézett a polgármesteri hivatalhoz, amelyben bejelentette, hogy más eloglaltságára való tekintettel kénytelen erről a kiküldetésről lemondani. — Minthogy a delegálás nagyon sürgős, mert a kiküldötteknek már ma kell letenni az esküt, a polgármester a lemondott dr. Moskovits József helyett Pelle György munkást bizta meg az adókievítő bizottságban a városi polgárság képviselésével.

Üzletfelosztás folytán

hat. eng. végeladás

A raktáron levő összes árukat: szövetek, vásznak, selymek, damasztkészleteket minden árért

3438

kiárusítjuk

Jung és Behm

Avram Iancu (Kossuth.-u. 1. Sas bejárat

* Uj bélyegtvörvény jön. B. karestből jelentik: Az uj bélyegtvörvénytervezet, mely tudvalevőleg Lepedatu pénzügyminiszter dolgozott ki, kedden a törvényhozó tanács került. A tanács jóváhagyása után a javaslatot a kormány parlament elé terjeszti. Híre szerint a kormánynak az az intenciója, hogy az uj bélyegtvörvényt már április elsőjében életbe is lépteti. Az uj törvény a liberális kormány által előkészített tervezeten épül fel.

Ujdonság!

Ne csalj meg édes

Anita Berber

* Nem fog meghalni a sz. reimes puskaműves segéd Lovasi József, az öngyilkos puskaműves segéd állapotában ma reggel váratlan javulás láttott be s orvosai most már bíznak benne, hogy az életunt rövidesen felgyógyul.

x Nyakkendő szolid árban Tóth uridivat üzletében, Reg. Ferd. 10.

* A becsületes megtaláló. Tegnap este hét óra tájban, a színház előtt Szakács Zoltán nagyváradi kőműves mester rendkívül értékes leltre bukkant. Egy hatalmas bankjegycsomó feküdt gazdátlanul a földön, senki sem viselt gondot rá. A kőműves mester megajánlta az árva ezreket, — egész tekintélyes összeg volt, — magához vette és a rendőrségnek átadta. A pénz átvehető kellő igazolás esetén a rendőrség I. emeleti szobájában.

Cégtáblák

kedvezményes fizetési feltételek mellett olcsón készülnek KLEINkartelenkülvüli műtermében, Cuza Voda (Szacsavay-u.) 36

x A dalok dala, a melódia melódia ME-NINJA (német lány dada), Sólyom Janka legnagyobb sikere, zenéjét Herbert Spencer, magyar szövegét Harmath Imre írta. Kapható a Hegedüs Hiriaprodában.

x Családapák. Kötelességekönmagatokat és családokat fenyegető spanyolnátha ellen megvédeni. Legolcsóbb és legbiztosabb mód a DIANA sós borsszel végzett, naponta többször ismételt száj és torok öblögetés.

x Férfi fehérnemű nagy választékban Tóth uridivat üzletében, Reg. Ferd. 10.

A primadonna előadás után lefesti magát. Azaz le-szedi arcáról a színpadi festéket, hogy újra befesse arcát, az utcára.

— Jui — kiált — sietnem kell, tizenegyre találkám van.

Erre az öltöző ingaórája dallamos hangon tizenketőt üt.

Briand beszámolt a genfi credméről

Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: A tegnapi minisztertanácsban Briand külügyminiszter beszámolt a Lépszövetség tanácsának a munkájáról, valamint előterjesztette a második amerikai memorandumot a tengeri leterelési értekezletről. A választ a legközelebbi minisztertanácsban fogják megtárgyalni.

A vezérigazgatóné beront a konyhába. Magával hozza a bátyját is.

— Fia, gyorsan kétezer lejt.

Az Olga feljött értem, együtt me-

gyünk bevásárolni a városba! Az igazgató úr előveszi fiom börtarcáját, belenez és ajánlkozva mondja:

— Bocsáss meg drágám, momentán nincs nálam több, mint ezer. Nem lesz elég?

Az asszony kikapja kezéből már siet is tovább. Az igazgató úr pedig önelégülten állítja meg, hogy a csallhatatlan módszere, mint mindig, most is bevált: mindig csak a felét adta annak, amit a felesége kér.

A lépcsőházban megkérdezi az asszony barátnője:

— Minek kértél kettőt, miért csak egy kell?

— Jegyezd meg, hogy ez az csallhatatlan módszerem. Mindig a dupláját kérem annak, az összegnek, amennyi kell.

.....

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 312 50

BERLIN 12335 PARIS 203350
NEW-YORK 51973 PRAGA 1538 50
LONDON 252250 B. PEST 90 75
RCS 7315 MILANO 2350—

Váradi árfolyamok

1927. március 16.

	Ár	Pénz
Pengő	29 75	29 90
Dollár	170—	171—
Cseh korona	5 03	5 06
Svájc frank	32 70	32 90
Osztrák schilling	23 90	24 05
Francia frank	6 65	6 75
Angol font	825—	830—
Olasz lira	7 75	7 85

A legkedvesebb operett-éneke, Nagypál—Kullányi—Uraj

SSZONYKÁM operett három felvonásban, kapható a Hege-Hirlapirodában.

Élelmészeti munkások vasárnap, 20-án alakuló gyűlést tartanak d. e. 10 órai kezdettel. Ezenfelül hívunk fel minden csipari, sütő, cukrász, cukor- és gyári munkás és munkásnőt, valamint minden malmai munkást, hogy saját érdekében ezen gyűlésen feltétlenül jelenjenek meg a Munkás-Ottományban, Str. Wilson No. 1.

„Mi bármikor hatalomra kerülhetünk” mondotta Vintila Bratianu, liberális párti vezér Craiovában

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Vintila Bratianu liberális párti vezér, a volt pénzügyminiszter tegnap Craiovában szabad előadást tartott, majd ellátogatott a liberális pártszervezet klubjába, ahol a tagok kérdéskörére ezt az érdekes választ adta:

— A liberális párt most egy éve saját kezébe vette a hatalomot. Hogy a liberálisok mikor jönnek megint kormányra, az nemcsak attól az elégedetlenségtől függ, ami a jelenlegi kormányzat ideje

alatt felüli a fejét, hanem függ attól is: hogyan hatol be a széles népretegekbe az a meggyőződés, hogy ezidőszereint egyedül a liberális párt — sajnos — az egyetlen komoly párt. (Ez a „sajnos” magának Vintila Bratianunak a szava! Szerk.)

— Mi bármikor hatalomra kerülhetünk

— folytatta Vintila Bratianu, — azonban nem akarok előbb jönni, mint akkor, ha már egé-

szen bizonyosak leszünk afejjel, hogy hosszú ideig kormányon maradunk, hogy egész kormányzati programunkat alkalmazhassuk.

Kijelentette még Vintila Bratianu, hogy az Averescu-pártot nem a liberálisok hozták kormányra, hanem igenis

az Averescu-párt még ellenzéki idején tanujelét adta komolyságának,

míg a román nemzeti párt negatív munkát végzett.

Franciaország ujjáépítése — számokban

84 milliárd frankba került eddig a háború sebeinek gyógyítása

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: A francia szenátus tegnapi ülésén az 1926 évi póthitelekéről volt szó, amelyeket a pénzügyi bizottság 1150 millió frankban állapított meg. A költségvetés szénázója egyébként az, hogy a világháború óta most először végződik egymilliónál nagyobb bevételi többlettel.

Ismertette ezután a költségvetés előadója azt a munkásságot,

amit a háború vége óta a hadjáratban elpusztult területek ujjáépítésére kifejtette. Ujjáépült:

356.000 ház;
157.000 mezőgazdasági épület;
11.000 középület;
8.200 gyár;
7.000 iskola;
53.900 kilométernyi út;
4.800 műépítmény;
2.400 kilométer vasút.

Ezenkívül 3.266.000 hektarnyi területet tisztítottak meg lövedékektől és ebből 1.815.000 hektárnak a megművelését tették lehetővé. Mindez az ujjáépítés

84 milliárd frankba került.

A kormány 3.482.946 személynek folyósít nyugdíjat, — ami évente négy milliárdra rug.

Mese a városi parkokról

Ahogy Bukarestben a váradi parkokat elképzelik

A Dimineața egyik legutóbbi számában érdekes cikk jelent meg a nagyváradi parkokról. A cikk azt meséli, hogy a város két és fél millió lejt akar költeni az idén a váradi parkok rendbehozatalára és burkolt „szemrehányást” tesz Tulbure György polgármesternek, hogy ezt a hatalmas összeget mind a Király-park díszítésére kívánja fordítani és a többi köztérre nem jut fedezet.

Ebben az ügyben beszélünk Tulbure György polgármesterrel, aki a következőket jelentette ki:

— Furcsán képzeli el Bukarestben a város anyagi helyzetét. En lennék a legboldogabb, ha két és fél millió lejt jutna ilyen dolgokra. Sajnos, a rideg valóság az, hogy az idej költségvetés csak 400 ezer lejt engedélyez ilyen célokra, pedig magam is belátom, hogy nagyon sok volna a tennivaló. Ebből az aránylag csekély összegből még fént kell tartani a városi kerteszetet is és fedezni kell az összes utcák fásításának költségeit.

Az igaz, hogy elsősorban a király-parkot szeretném rendbehozni. Itt súlyos konstrukciós hibák vannak. A virágágyakat fel kell tölteni földdel, mert különben nagyon szegényes látványt mutat. En városi fuvarosokkal akartam ezt a munkát elvégezni és a katonaság segítségét szerettem volna igénybe venni. A helyőrség parancsnoka azonban nincs abban a helyzetben, hogy nekünk fuva-

rosokat kölcsönözzön. Így tehát a magunk erejére vagyunk utalva, de a költségek így sem fogják meghaladni a százezer lejt. A hátralekös összegből kellene az összes többi parkokat rendbehozni.

Gyári munkásból a pesti Vigszínház tagja

Budapest színházi életének érdekes szenzációja van. A Vigszínház olyan attrakcióval lepi meg a magyar főváros közönségét, amire alig van példa: egy gyári munkást léptet fel a legközelebbi újdonság főszerepében.

Az új színészhelyettes Jób Dániel igazgató fedezte fel egy 23 éves fiatalember személyében. Sztár lesz belőle!

Farkas Endrének hívják, kifogástalan színpadi figura, kifejezően beszél, szükség is van rá, a jelenlegi egyetlen amoro-ro, Lukács Pál amerikai utja esetén.

Gyári munkás volt Farkas Endre, egy vidéki szalaggyárban, közben szeretett olvasni, színházba járt és ujjajta színpadrendezési problémák izgaták. Papírdíszleteket festett, felment velük Pestre, elment a színházakhoz, agyondicsérték, de nem vették meg. Nagyon ujszerű volt. „Próbálkozzon vele Berlinben.” Ott is elismerték, de nem használhatták.

En magam is gondolkodom, hogy lehetne a helyzeten segíteni, mert belátom, hogy egy modern város nem nélkülözheti a parkokat. Bár igaz volt a Dimineațának és jutna két és fél millió parkra. Majd meglát-nák, hogy rendbe lehetne hozni ebből az összegből az összes városi kerteteket.

Igy került el Jób Dánielhez, aki végighallgatta a lelkes fiatalember és így szólt:

— A díszletek nem kellenek, de a hangod nagyon tiszta, szépen beszélsz, színész lehet belőled.

Es csendben készítették az új pályára. El vannak tőle ragadtatva. Szenzációs karriert jósolnak neki.

Tizenhatodikán mutatják be Fodor László új vigjátékában, a „Diszeladás”-ban. Gombaszögi Frida lesz a partnere.

A színház egyik barátja beprotezsált egy kis színésznőt. De nem igen foglalkoztatták. Szerepköre rendszert mindössze ez volt:

— Tálalva van.

A kis színésznő barátja egyszer elfogta Erdélyit és megkérte, hogy adjon már neki fontosabb szerepeket is.

Erdélyi bólintott:

— Helyes. Ezután majd leveleket fog hozni.

HIRDETMÉNY.

Az orthodox izraelita hitközség előjárósága közli, hogy az imaszéksabályzat 4-ik §-a szerint nála több a hitközségi irodában elfekvő jegyzékben felsorolt templomi ülőhely átírása kérvényeztetett, amit az előjáróság jogosult is elrendelni, ha a jelen hirdetmény közzétételétől számított hat hónapon belül az átírás ellen kifogás nem emelődik.

Akiknek bármely oknál fogva kifogása van a tulajdonjog átírása eleln, vagy tudomása van olyan körülményről, amelyenél fogva az átírás kifogásolható, az jelentse azt be a hitközségi irodában f. évi augusztus hó 15-éig, mert később azok nem lesznek figyelembe véve és jogos tulajdonosnak az fog tekintetni, kinek a nevére a templomi ülés átíratott.

Orthodox Izraelita Hitközség
Előjárósága.

Üzlethelyiség

A. Iancu (Kossuth)-u. 4. sz.

kiadó

3499

Ertekezni
Grósz Bélánál ugyanott

Fűszerárak

déligyümölcsök, mindenféle konzervek, ásványvizek **mindig irrisen** szolid árban kaphatók

Ládner Lajosnál

Str. Regele Ferdinand 24.
Pénzügyi palotával szemben
Naponta **irrisen pörkölt kávé**

3134

Oradeai Izr. Szentegylet
Chewra-Radischa

Az Izr. Szentegyletnél legutóbb létesített alapítványok:

Weimann Béla és fivérei a Kórház javára 10.000 lei

Néhai Stern Herman az Aggok-háza javára 5000 lei.

Kórházi kölcsönkötvényeket a Szülde építése javára visszaajándékoztak:

Weiszlovits Lajos 5 drb 5000 lei.

Rimanóczy-Fürdő Rt. 2 drb 2000 lei.

Schwartz Soma 2 drb 2000 lei, mely nemes alapítványokért illetve adományokért ezuton is halás köszönetét fejezi ki

az Elnökség.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig) 40 lei. Állástkeresőknek 50 % engedmény. »Cim a kiadóban« jelzésére külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hirdetés mellett álló kis számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra

LEVELEZÉS

RIDIKUL, bőrönd javítást, átalakítást vállalunk. Bőráruipar Rt. lerakata, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 5. 3202 1

INTELLIGENS három fiu keresetlik levelezésre. Irjanak „Napsugár” jelígre a Hegedüs hírlapirodába.

„FEKETÉK barátja”. Kérése minden pénteken teljesítve van, hogy érzi magát? Szívvel üdv. I... 131

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra fűtés, világítással együtt, havi 1500 leiért kiadó. Bővebbet „Metropol” szálloda portásánál. 356

KÉT szobás butorozott lakást, fürdőszoba használattal központban keresek. Tompa Béla, Színház. 104

BUTOROZOTT vagy üres szobát keres Olasziban magános férfi. Cimet a Hegedüs hírlapirodába „Allandó” jelígre.

FIATAL házaspár április elsejére butorozott szobát keres fürdőszoba használattal. Cim a kiadóban. 130

BÉLA-kertben nyaralónak 4 szobás, fürdőszobás, parkettes lakás villanyvilágítással kiadó. Ertekezni Grósz Bélánál, Avram Jancu (Kossuth) utca 4. alatt. Ugyanott a souterrainben 1 szoba lakásnak vagy raktárnak kiadó. 122

ELADÓ központban 3 parkettes uri lakás, vannak és keresek 6, 5, 4, 3, 2 és egyszobásokat, butorozott szobák. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 1022. szám. 128

ÜZLETHELYISÉGET lakással keresek. Lehet a külső periferiákon is. Cimet: Sonnenfeld-nyomda portásánál kérek leadni. 134

ADÁS-VÉTEL

PURIMRA olcsóbb lett minden fűszerárú Aszódinál, Sas-palota. Kocka cukor, saját darálástu por cukor, egynegyed kgr. kóser Czeresz lei 28, mazsola, mandula, apró szőlő, érett piros béli narancsok Aszódinál, Sas-palota. 2758

AKTATASKAT, bőröndöt legolcsóbban vásárolhat, Bőráruipar R. T. gyári lerakataiban. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 5. 3202 2

ELADÓ központban négy szobás gyönyörű uri magánház, felépítése ma 1 millióba kerülne, 350 ezer leiért, kedvező fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 1022. 129

TISZTAN kezelt „koscher” hordós káposzta kapható. Vitéz Mihály (Nagypiac) tér 10. Hőnignél. 125

PÉNZSZEKRÉNY kisebb és nagyobb, egyszerű hálószoba eladó. Ertekezni Vlahuta (Szent János) utca 26. délután 5—6-ig. 126

BÖR garnitúra és irodai ülőbátörök kaphatók Anne karpitj. Mosoiu tábornok Mezey Mihály utca 4. 135

ALKALMAZÁS

POSZTÓ és textil szakmában nagy gyakorlattal bíró fiatalember magyar, német, román nyelv-ismerettel állást keres. Szíves megkeresést „Szorgalom” jelígre Hegedüs hírlapirodába. 108

INTELLIGENS nő háztartásban, főzésben tökéletes, házvezetőknek ajánlkozik. Magános urhoz. Vidékre is megy. Ajánlatokat kiadóba „Tavaszi” jelígre kér. 121

IRODABA kezdőnek egy leány felvétetik. Mérnöki iroda, Egyesülési (Szent László) tér. (Nagyta-karek épület.)

JOBBA leánygyermek mellé vagy szobalánynak ajánlkozik. Victoriei (Kolozsvari) utca 29. ajtó 11. 113

KIFUTÓ fiu felvétetik. Caragiale (Nyárfa) utca 1. 123

TEXTILSEGÉDET román tudással keresek. Ajánlatokat Schwartz Salamon, Beius. 124

HAZVEZETŐT (jobb zsidó-nőt) azonnalra keresek. Cim Hegedüs hírlapirodában. 127

PENZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi fedezetre egyezer leitől kezdődőleg Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritók Zsigmond) utca 2. 3486

KÜLÖNFÉLÉK

SZEPEN mosok, vasalok, házakhoz ajánlkozom. Decebal (Vitéz) utca 25. Nagyné. 953

TALALTATOTT egy női kézitáska Harmath Margit névre szóló személyazonossági bizonyítvánnyal és kevés pénzzel és apróságokkal. Igazolt tulajdonosa átveheti a Munkás Otthonban Wilson (Fűzes) utca 1. sz. a. a Szaktanácsai irodában.

FELSÖRUHA varrónő házakhoz ajánlkozik. Pasteur (Kórház) utca 13. szám. 132

HAZHOZ ajánlkozom felsőruha varrásra. Cogalniceanu (Várady Zsigmond) utca 6. Fogel. 107

x Hencserek részletre Mansberg-nél, Bul. Reg. Ferdinand 17.

CONVOCARE. Firma Samuil Spina și Fiul S. P. A. înreg. în Oradea adunarea generală ordinară în birou propriu Piața Mihai Viteazul No. 7, 27. Martie 1928 oarele 5. d. m. Obiectul: 1. Raportul Consiliului Administrativ despre anul de gestiune 1925. 2. Inaintarea bilanțului și socotelor anuale, propunere referitoare la îmbunătățirea profitului și acordarea abajului. 3. Alegerea membrilor consiliului cenzorilor. 4. Eventualele propuneri, care conform statutelor se înainta la S. P. A. cu 15 zile înainte de adunarea generală. Direcțiunea. 35

Ablak-

és melegágy üveg

legolcsóbban beszerezhető

FRENCZEL

üvegezési vállalat, táblák és tükör-üveg raktárban

Str. Vlahuta Szt. János-utca) 44. 2932 Telefon 9 3.

Esőernyő

legolcsóbb a készítőnél

Rosenberg Testvérek

Nic. Iorga (Zöldia-u.) 8. — Behuzás, javítás gyorsan készült. 248

Nagy

alkalmi butorvásár!

Háló- és ebédlőbutorok, szőnyegek, antik dolgok, hajlított butorok, képek minden elfogadható árban elárúsíttatnak 3072

Hartstein Jenő

butor- és szőnyegüzlet
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 17. szám

Hajlított székek,

asztalok, asztalkák és mindenféle hajlított butorok továbbá

kerli butorok,

székek, asztalok, nyugágyak

eredeli gyári áron

kaphatók

Ferrocmerciala S. A.

Oradea, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac) 11-12. Telefon 6-70 3393

Fest. Tiszti

2 nap alatt

Kalinovcsán

a Sas alatt

Mos. 2779 Vasal

Jó megjelenésű, perfektül románul beszélő kötött, rövidárus segédet, ki ügyes ki-
szolgáló, jó kirakatrendező
jobb fizetéssel lehetőleg
azonnali belépésre keresek.

Fényképes ajánlatok Leitner
Ignáchoz „HÖFEHÉRT” áru-
ház Oradea. Szombaton zárva. 32 1

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

Jön a világhírű „TIGRIS” ? ? ? ? ?

eredeti zárt üvegekben

3500

eredeti zárt üvegekben